

over det hele, over de smaa Kvist-lejligheder saa vel som over de enkelte Villæer, der laa hist og her mellem de høje Huse, og hvor Storfølket boede.

Og Stemningen steg til et Højdepunkt, da Toget med Faner og Musik i Spidsen, saa det gjaldede, drog forbi. Det var aldeles gribeende. Og da folke de, at det var en virkelig Festdag.

Sofie blev helt oplivet og bemærkede sagtmodigt, om de bare havde haft Paad til at følge med.

Efter at have tænkt sig om svarede Dora, at de maaske kunde gaa over i Vodrofflund, hvor der var Fest.

De lagde Smaaskillingerne sammen og skrabede alle Skuffer og Æsker, hvor det kunde tænkes, at en Øre kunde have forstukket sig. Resultatet blev, at der akkurat kunde blive til Entreen — men aldeles ikke til mere.

Af alt, hvad der var at se paa i Vodrofflund, var Dansesalen det mest tiltrækkende for dem.

Doras Tøj var ikke saa godt, navnlig ikke for Skoenes Vedkommende, saa alene af den Grund var hun udelukket. Derimod havde Sofia en pæn lysesød, blomstret Sirtseskjole, og hun saa med sit nægtige, gyldne Haar og sine store fugtige Øjne helt frisk og landlig ud.

Nu var hun desuden ved Selskab med Dora blevet opmuntret. Hun havde faaet betroet sig, hvad hun ikke før havde kunnet komme over, ikke en Gang over for sin Mor. Dette havde lettet hende meget. Hun var jo desuden kun tyve Aar, og det var Grundlovsfest, — saa hun syntes, at Livet i Øjeblikket saa knapt saa mørkt ud som før.

Bare vi havde haft Penge til en Billet, sukkede hun — bare en eneste Dans.

Dora spekulerede lidt. Saa sa'e hun: Naar Kontroløren vender sig og kommer i Snak med en anden, saa gir jeg dig et ordentligt Skub, saa du flyver langt ind i Salen, og saa bliver du derinde.

De ventede med Spænding. Og da det belejlige Øjeblik endelig var der, blev Tanken i et Nu virkeliggjort. Sofie næsten faldt i Armene paa en skikkelig Herre, der øjeblikkelig dansede ud med hende og blev ved dermed.

Han havde Straahat paa, og et lille tyndt Overskæg var den eneste Haarpudelse i hans glatte Ansigt. Dora syntes nok, at han saa noget enfaldig ud. Men han var vist god.

Saa gik Dora hjem og drak en Kop Kaffe. Hun ventede Time paa Time, spændt paa hvorledes det var gaaet Veninden.

Da hun endelig viste sig, forstod Dora straks, alene ved at se hendes Ansigt, at det havde været en god Aften.

Jo, hun havde da mere set udmærket — danset over eneste Dans med Herren med Straahatten, — han dansede henrivende, — var i det hele en fin Mand, — hensynsfuld og yndig at være sammen med — han havde givet Kaffe og Kage Jeg skal for Resten være sammen med ham i Morgen Aften, det lovede jeg.

Naa? Saa skal du vist være forsigtig.

.... Hvad synes du, Dora? Skal jeg saa sige, at jeg har haft et Barn? Jeg vil helst være fri for det.

Hvis han frier, skal du absolut sige det akkurat, som t'er, svarede Dora bestemt. For hvis han stodes bort derved, er der ikke meget derved. Men hvis han forstaar det, saa er han rigtig.

Jeg holder ikke af at fortælle ham det.

Hvis du ikke gør det, vil du faa hundrede Kvaler hele dit Liv og aldrig blive helt lykkelig.

Der kom et lille Ophold.

Saa sa'e Sofie med Eftertanke og

De fulgtes hver Dag til Skolen paa Lassevej —

blev mege' alvorlig: Det kan godt være, du har Ret, Dora.

Derefter talte de om Livets Vanskeligheder, især naar man er fattig og uoplyst.

Næste Aften, da hun mødte Manden med Straahatten, og de havde været lidt sammen, spurgte han hende paa scadan en tilbageholdende, regte Maade, om hun vilde blive hans Hustru, — han var saa ensom i Verden.

Hun tog Mod til sig og fortalte ham alt det, hun var saa ked af at sige.

Han hørte godt efter. Og da hun var færdig, forstod hun paa hans Væsen, at han havde virkelig Medfølelse med hende.

Det var helt mærkeligt for hende at opleve.

Han vilde, at de atter skulde mødes næste Søndag.

Det kan jeg ikke, svarede hun og bøjede sit Hoved.

Hvorfor? spurgte han med stor Ivrigheid.

Nej, for i Søndag, jeg er fri, gaar jeg altid ud paa Vestre Kirkegaard og ser til min lille Drengs Grav. Jeg holdt saa meget af det lille Væsen.

Jamen, vi kan jo følges ad, bemærkede han.

Han spurgte om, hvordan Graven saa ud, som om det interesserede ham. Hun forstod med sit Hjerter, at han var en god Mand, og at hun ikke før havde truffet en Mand af hans Karakter.

Hun fik at vide, at han var født paa Landet og var Snecker.

Han fulgte hende til Døren og forlangte ikke en Gang et Kys.

Om Søndagen stod han og ventede paa hende udenfor Indgangen til Kirkegården; han havde en Pakke under Armen; hun kom med en billig Blomst. De gik tavse hen mellem Graven, og da de kom til Stedet, aabnede han for Pakken og satte, uden at sige noget, et lavt Stakit med Laage omkring den lille Tue.

Hun blev saa lykkelig, at hun græd. For selv om deres Forhold

isvrigt ikke blev til noget, saa vilde hun aldrig i sit Liv glemme, at hun havde truffet saadan et Menneske.

Det varede ikke længe, inden de blev gift. Han havde godt med Arbejde. De levede sparsommeligt. Og de fik et Par Børn sammen.

De kom for Alvor til at kende Dagtilgavens stille Lykke.

Og Dora besøgte dem jævnligt, i alt Fald den første Tid, som deres kæreste Gæst.

Der gik atter nogle Aar, hvor de ikke havde megen Forbindelse med hinanden. Men en skønne Dag standsede de to Veninder hinanden paa Gaden og studede.

Men hvor ser du daarlig ud, kære Dora, du, der var saa stærk, og Sofies store Øjne blev mere end fugt.

Ja, min Ven. Min Mand er svagelig, og jeg har faaet Tuberkulose og skulde paa Sanatoriet. Men jeg vil ikke rejse fra vore to Børn saa længe, jeg selv lever. Plejehjem og Anstalter har jeg Ingen Tilid til.

Det forstaar jeg, men Herregud, Dora, lad mig dog faa dem. Vi har det nok smaat, men jeg vilde være lykkelig ved at passe dem godt, det kan du stole paa.

Dora tog hendes Haand. Sofie havde ikke før set Taarer i Doras Øjne, hun var altid saa fast.

Sagen gik i Orden, som Sofie havde foreslaet. Og det gik saadan, at Doras Børn trivedes storartet hos deres Mors Veninde. De blev rødmossede Mælkebrødsbørn og ikke blege Kaffebrødn.

Et Plejehjems-Tilsyn forundrede sig ligefrem over, hvor godt et Sted for Børn Sofies Hjem var.

Og nu Disciplinen? Ja, hvis der skete noget, der ikke var, som det skulde være, saa satte Sofie sig bedrøvet hen og sukkede: Aa, hvor var det kedeligt — aa, hvor er jeg ked af det — og saa tørrede hun sine store fugtige Øjne Jeg vilde ikke ha'e haft det for mange Penge.

Saa puttede Børnene sig ind til hende. Eller det blev ordnet paa en eller anden næsten umærkelig Maade.

Det gik saadan, at Doras Børn trivedes storartet hos deres Mors Veninde.

Da Dora efter sit Sanatorieophold hentede sine Børn, takkede hun sin Veninde meget.

Sofie svarede: Jeg har altid længtes efter at gøre dig en god Tjeneste for alt det, du har været for mig, og saa blev den Tjeneste ogsaa noget, som jeg skylder dig evig Tak for Forleden Dag var her nemlig en fornem Dame og sa'e, at jeg i Fremtiden kunde faa alle de Plejebørn, jeg vilde ha'e — for Betaling Og hvad vil det ikke betyde som Støtte i en lille Husboldning. Jeg er saa glad.

Det var sidste Gang, de to Veninder talte sammen. Men de bevarede til deres sidste Stund hinanden i Venskab og Tro som en kostelig Vase, der ikke havde en eneste Revne.

Det hedder i en gammel Vise om Livets Farver, at Venskab er violet, sig mig, hvor findes det?

Det findes altsaa.

Johan Skjoldborg.

En Julekronik om Thy og Thyborøn.

Af Bertel Budtz-Müller.

Tegninger af Hans Bendix.

I.

DET høje Thylands stærke, friske Thybønder har gennem Aarhundreder været kendt for deres Glæde ved det gode, tunge danske Bord, som de dækkede af deres Agres Grøder, deres Vandets Rigdomme og hele Landets Fedme.

Det vil for ikke stedkendte Folk være nødvendigt ganske kort at fortælle lidt om Landet deroppe paa det nordvestlige Hjørne af Jylland — den stærke danske Skulder ud mod Havet. Og Havet staar sandelig med vældig Magt ind mod Thylandets Strande — ikke blot Vesterhavet, den danske vestlige Sø, men Nordso, Skagerak og Atlant gaar med vild Kraft ind mod Kysten Syd om Norge og Nord om Skotland. Der er et bestemt Sted nede paa Kysten — enhver kan se efter paa Landkortet, hvor man med Vestenstorm har den halve Klodes Sleslag mod Skærterne og Forklitten. Men Thylandet er stærkt — er det høje Thy, dækket af stejle Kalkholme ud mod Havet — Bjerger kaldes de — og brede Baglande med vældige Klitter — Bakker kaldes de — Søer og Kær ind til Fødderne af dette høje Thy, der ligger skærmet inde ved den alide og salige Limfjord; Nordens Nil, som den kaldes hos bevejstrede Thyboer, der alle er bibelstærke og flere bogkyndige.

Som Landet saaledes er delt op i selve Thy, i Holmene: Hanstholmen, kronet af Hjerthøj, som den vældigste Knytnæve ud mod Havet, det ikke mindre Bulbjerg med Skarrekitt som en Skildvagt. Soldaten, der aldrig faldt eller sov i sin aartusindgamle Vagt for Landet ud mod Skagerak, Kilmberg, Korsø, Hjardemaal, Langvad, Tvedshøjbjerg, Blegbjerg og paa Ballerums med det lave mærkelige Gasbjerg — det var dem og paa dem bor altsaa Holmbønderne — ud mod Havet i Klitlandene med Sper, Faaredrift, lidt Studeavl og ellers Fiskeri, Blavl og Bærplukning efter Aarstid og Vejrlig, de graa Havboer — og inde paa det høje Thy de egentlige Thyboer, mere præget af de milde og skønne Fjordlande omkring Bred-

ningerne med Danmarks bedste Jord paa den friske Kalkklippe med Aaabrud mod Fjorvigene gennem skønne frodige Dæle ned fra Højdyrgene.

Eldgamle, knappe, danske Navne bærer de thylandske Herreder: Han, Hül, Hun og Øst — mod Nord Hanherrederne Ofter og Vester, som Grænselandet mod Vendelboerne, i Midten Hunborg og Hilleralev og mod Syd Hassing og Refs, kronet af Kirkebjerg ved Vestervig, der syner langt ned i Fjand, Syd for Fjorden, — med Endelser føjet til i Aartusindenes Løb efter de forskellige Folkevandringer og landskabelige Omlægninger efter de mange Erobringere af Landet.

Thi Thy er, hvad Navnet ogsaa siger, Danernes, de danske Jydys Hjemland — Ordet betyder »Hjem«, »Folkhjem« eller blot »Folket« — herfra var de fra Sortehavsegene Danepr, Dænestr — som Ryttere, Dan lig Rytter — over Sverige i Løbet af Aarhundrederne indvandrede til Thy og Trøndelagen i Norge, hvorfra de fordrer selve Erulerne, de gamle Herskerfolk i Vestnorge og i Jylland, der da en Gang fra Viborg og sydpaa ned Sinland. Thy er saaledes det danske Moderland. Erulerne dreves sydpaa ned i det tyske og derfra over Normandiet til England. Danerne blev og er her endnu, trods senere Indvandring, Opdelinger af Landet. Umiddelbart efter Kristi Fødsel samlede Jyderne fra Thy de nordjyske Stammer, og omkring Aar 300 e. Kr. erobredes endeligt Skaa-ne, Fyn, Sjælland og Jylland af Danerne, der kom fra Målar-Egnene i Sverige over Thy.

Thy er saaledes det ældste danske Land, hvor Daner endnu bor og har Navn. At det blev Thy, der netop blev Indfaldsporten ikke blot for den danske Erobring af Landet, men ogsaa Udfaldsporten for de senere danske Erobring over Vikingetogene, er ikke saa mærkeligt, som Landet den Gang var splittet op i Vige og seljbare Fjorde. De nuværende Holme var Øer og selve Thy ligeledes en stor Ø med seljbare Aær og Søer og Indvande — ganske som Morsland er det den Dag i Dag. Landet har hævet sig, hvor der nu er Klitland og Kær, var Hav. Holmene er landfaste — og de gammeldanske Herreder her oppe med de urgamle Navne, der var skarpt adskilte i Øer, skilt af Hav, Fjord, Vejle eller ufrænkommelige Moser, er nu det skønne store Thyland, som det lyser os i Møde den Dag i Dag deroppe mellem Fjord og Hav. Som Erulerne førte Gudens Odin med sig, et mandligt Siestykke til Grækernes Pallas Athene, Viddommens Gundinde, fra samme Egne ved Sortehavet, som Rytterføket Danerne siden ogsaa kom fra, saaledes førte disse Thor med sig, Hettiternes Tordegud. Erulerne var Søfarere, allerede i deres Hjemland

før den sidste Folkevandring drev de Vikingetogter paa det klassiske Grækenlands Kyster. De erobrede og plyndrede selve Eleusis. Det var vældige Søkrigere og Havherre, deres Navn er bevaret i det nordiske og engelske Jarl = Earl — en stor Hersker. Og det thylandske Folk er paa en mærkelig Maade en Blanding af disse nordiske Folk: Erulerens Trang til Udfart og flyvende Kampe paa Havene og fremmede Kyster, deres mærkelige Visdom, Klogskaben var jo deres Hovedgud; de førte Runeskriften til Danmark, og aandelige Langsyn, Frihedstrangen og Selvstændigheden, Rankryggheden i et Herskerfolk spores selv i de gennem Aarhundreder i dybeste Armod og Uselshed nedtrykte Havboer, der danner Hovedelementet i den vestjyske Fiskerbefolkning. Lars Kruse, Kræn Harbo (hvis Statue staar som Fiskerren og Redningsmanden paa Christiansborg Slot) og de mange an-